

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Daniyel

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 597 [1836 oder 1837]

י הימחנ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9191

הַעֲיִדְתָּ בָהֶם: (לה) וְהֵם בְּמַלְכוּתָם
 וּבִטְוֵבָה הָרַב אֲשֶׁר־נָתַתָּ לָהֶם
 וּבְאֶרֶץ הַרְחֵבָה וְהַשְּׁמִנָּה אֲשֶׁר־
 נָתַתָּה לַפְּנִיָּהִם לֹא עֲבָדוּךָ וְלֹא־
 שָׁבוּ מִמֶּעַל לַיְהוָה הָרַעִים: (לו) הִנֵּה
 אֲנַחְנוּ הַיּוֹם עֲבָדִים וְהָאָרֶץ
 אֲשֶׁר־נָתַתָּ לְאֲבוֹתֵינוּ לְאֹכַל אֶת־
 פְּרִיָּהּ וְאֶת־טוֹבָהּ הִנֵּה אֲנַחְנוּ
 עֲבָדִים עֲלֶיהָ: (לז) וּתְבוֹאָתָהּ
 מֵרַבָּה לְמַלְכִים אֲשֶׁר־נָתַתָּה
 עָלֵינוּ בְּחַטֹּאתֵינוּ וְעַל־גְּוִיֹתֵנוּ
 מִשְׁלִים וּבְבִדְיֹתֵנוּ כְּרִצּוֹנָם
 וּבְצָרָה גְדֹלָה אֲנַחְנוּ:

י (א) וּבְכָל־זֹאת אֲנַחְנוּ כְּרִתִים

ויהגועוויארנט האסט, ניכט אשכנזי
 טעמען. (לס) זיא אלווא אין
 איהרעם קעניגטהומע, בייא
 דיינער גראסען גיטע, דיא
 דוא איהנען געשענקט אין דעם
 ווייטען אונד פעטטען לאנדע,
 דאן דוא איהנען געגעבען
 האסט, האבען דיר ניכט גע-
 דיענט, אונד פאן איהרען בא-
 זען האנדלונגען זיך ניכט אב-
 געווענדעט; (לו) אבער וויר
 זינד הייט צו טאגע אונטער-
 טהעניג, אונד דאן לאנד, דאן
 דוא אונזערן פארפאהרען
 געגעבען, אום דעססען פרוכט
 אונד גוט צוגעניעסען, זיעהע!
 וויר זינד אונטערטהעניג דא-
 רין, (לז) עם פערטעהרט
 זייגען ערטראג נור פיר דיא
 קעניגע, דיא דוא אום אינוע-
 דער זינדען וויללען איבער
 אונד זעטטעסט, דיא איבער
 אונזערע לייבער אונד איבער
 אונזער פיעה נאך איהרער וויללקיהר העררשען, זא דאס וויר אין גראסער נאטה זינד.

אמנה
 ו (א) דיעועם אללען נאך, מאכטען וויר נון איינען אונפערבריליכען בונד, זעטטען
 איהן

ר ש י

(לו) הנה אנחנו עבדים עליה. שאנחנו מעלים מס לכל האומות: (לז) וחבואתה. של ארץ
 ישראל הרבה מעדני מלכים למלכו האומות: אשר נתת עלינו. שהם מושלים בנו:
 ו (א) ובכל זאת. ובכל הרעה הזאת הצאה עלינו אנחנו כורמים אמנה להקב"ה להאמין
 ולנטות

ב א ו ר

נשים נכריות ונומר וגם היו רבים מקורי יהודה עד היום הזה בעלי גרית טוביה לורר היהודים
 ואילי בני ישראל התחתנו עמו כנזכר לעיל (סוף פרשה ו') • (לה) והם במלכותם, המסך
 הפסוק הזה והנא לדעתי כן הוא, הן אם אלה שכחו אל מושיעם והרשיעו לעשות, הנה
 היחס זאת יען גברו והללייתו בארץ, ע"ד וישמן ישרון וינעט, אולם אנחנו אשר עתה נשפל
 המדרגה ובנכרים נחשנו בארץ אסווחנו ועם זר ימשול בנו נאות נפסם ובכרה גדולה אנחנו,
 לנו בודאי נכון להכניע את ערפנו ולשוב אל ה' באמת ולכב תמים אולי ירחם ויחדש ימינו
 כקדם. (לז) וחבואתה מרבה, לדעת רש"י הפעל מרבה מוסב על החבואה עיין בדבריו, אבל
 יותר נכון דעת הראש"ע שהכוונה הארץ (שזכר בפסוק הקודם) מרבה חבואתה, שהרי
 על כל סנים הכנוי של חבואתה א"ח לפרש ב"א על הארץ.

י (א) ובכל זאת, עתה הסב דבורו אל העם, ובכל זאת נלוויר בעבור כל זאת אשר
 הודעתים. אנחנו כרמים, הוא מננין התנאי נלוויר ראוי הוא להיות אנחנו כרמים.
 אמנה

אֲמַנָה וּכְתָבִים וְעַל הַהֶחָתוּם
 שָׂרִינוּ לְוִינוּ כְּהַנִּינוּ: (ג) וְעַל
 הַחֲתוּמִים נְחֵמְיָה הִתְרַשְׁתָּא
 בְּרַחֲכָלְיָה וְצַדִּיקָיָה: (ג) שָׂרִיָּה
 עֲזַרְיָה יִרְמְיָה: (ד) פִּשְׁחֹר אֲמַרְיָה
 מַלְכִיָּה: (ה) חֲמוּשׁ שְׁבַנְיָה מְלוּךְ:
 (ו) חֶרֶם מֵרְמוֹת עַבְדֵיָּה: (ז) דְּנִיָּאל
 גִּנְתוֹן בְּרוּךְ: (ח) מְשֻׁלָּם אֲבִיָּה
 מִיָּמֶן: (ט) מַעֲזִיָּה בְלַגִּי שְׁמַעְיָה
 אֱלֵה הַכְּהֵנִים: (י) וְהַלּוּיִם וַיִּשְׁוַע
 בְּרִיאֲזַנְיָה בְנוֹי מִבְּנֵי הַנְּדָד

קדמאל

ד ש י

חרגום אשכנוי קמ

איהו שריפטליך אויף, אונד
 אויף דיעער בעזיעגעלטען
 אורקינדע וואָרען אונזערע
 פֿירשטען לעוויטטען אונד
 פֿריעסטער (געפֿערטיגט).
 נ אונד אינטער דען געפֿער-
 טיגטען וואָרען: נחמיה דער
 חרשחא (מנדספֿאָנגער) זאָהן
 חכליה'ס, צדקיה, (ג) שריה,
 עזריה, ירמיה, (ד) פֿשחור,
 אמריה, מלכיה, (ה) חמוש,
 שבניה, מלוך, (ו) חרם,
 מרמות, עבדיה, (ז) דניאל,
 גנתון, ברוך, (ח) משלם,
 אביה, מימן, (ט) מעזיה,
 בלגי, שמעיה. דיעס וואָרען
 דיא פֿריעסטער. (י) דיא לע-
 וויטטען: ישוע זאָהן אזניה'ס,
 בנוי פֿאָן דען נאַכקאַמטען
 חנדר'ס

ולכטום זו: וכחבים. ואנחנו בותבים בספר לקבל מלכותו עלינו למען תהיה לנו
 לעדות: ועל הסתום. שרוב גדולים ומשובים שבנו מתומים על ספר קבלת המכות להיות לנו
 לעדות: (ב) ועל הסתומים. עתה מורה והולך החתומים בספר לעדות קבלת המכות: נחמיה
 החרשחא. שם אחד הוא וזוהו שפירשתי (עזרא ב') דהרשחא הוא נחמיה ולמה נקרא שם
 החרשחא

ב א ו ר

אמנה, ברית אמנה כלומר ברית קיים וחוק כי זה עיקר הוראת אמן (עיין שרשים שרש אמן),
 אולם מה שאמרו חז"ל שטר אמנה (כתובות דף י"ט) וכן אמנה היו דבריו (ב"ב דף מ"ט) ו
 אף שהוא מעיקר הזה אינו מענינו ממש כי שם הכונה שהאמין איש לרעהו שיעשה מה שיצטיח
 לו, ונתן לו שטר כאלו כבר מלא את דבריו, וכן ואין עושין אמנה בדמים, שיאמין הקונה
 למוכר מה שיאמר לו מערך הדמים שקנה החפץ ויאמר אנכי מרויסק כך וכך — וכן הוא בכל
 מקום שזכר בדח"ל אמנה. וכחבים, ולכחוב זאת לזכרון בספר, ועל הסתום יכולו שרינו
 וגומר והנה לא ציאר שיאות העם לדבר הזה כי זה מובן מענינו שהרי בלא ברית כאשר
 יזכיר. וידידי הכנס המחרנס העתיק קרוב לדעתנו ואמר עוד בהערותיו, כי השם חתום
 יסול בין על הדבר אשר עליו החותם כמו ספר החתום (ישעיה כ"ט, י"א) ומזה הענין החתום
 בפסוק הזה, ובין על שם האיש הנחתם ומזה החתומים בפסוק הבא וזה נכון. (ב) ועל
 החתומים, כלומר ועם החתומים אשר חתמו את שמותם על ספר הברית הזה היו גם אלה
 השבויים שיזכור, מלבד שאר החתומים שלא נזכרו בשמותם, ומלת על כמו ויבואו האנשים
 על הנשים ורבים נכה, וחתומים הוא צינוני הפעול תחת הסועל וכן בת כל השדודה
 (תהלים קל"ז, ח') ועוד כמוהו, גם יתכן שעל חשמש כמו ב"ח, כמו ועל מרנך תסיה
 (בראשית כ"ז) ועוד רבים כזה כמו שהביא הרד"ק שם וענינו ובחך השמות שהיו חתומים
 שם, היו גם אלה, ואז יבוא הפעול על נכון. נחמיה החרשחא, עיין במבוא. (י) וישוע,
 אס

קדמיאל: (יא) ואחיהם שבניה
 הודיה קליטא פלאיה חנו, (יב) מיכא,
 (יג) זכור, (יד) הודיה, (טו) דיא היפטער
 בנינו: פרעש, דער
 שטאטטהאלטער מיאב'ס,
 עילם, זחוא, בני, (טז) בני,
 עוגר, כבי, (יז) אדניה, בני,
 עדין, (יח) אטר, חוקיה,
 עוזר, (יט) הידיה, השם,
 בצי, (כ) חריף, ענחות, ניבי,
 (כא) מגפיעש, משלם, חויר,
 (כב) משיובאל, צדוק, ידוע,
 (כג) פלטיה, חנו, עניה,
 (כד) הושע, חנניה, חשוב,
 (כה) הלוחש, פלחא, שויבק,
 (כו) רחום, חשכנה, מעשיה,
 (כז) אחיה, חנו, ענו, (כח) מלך,
 חרם, בענה, (כט) אונד דיא
 איבריגען דעם פאלקעם, דער
 פריעסטער, לעוויטטען, טהאר-
 ווערטער אונד זענגער, דיא
 אונטערנעבענען אונד אללע,
 דיא זיך פאן דען פאלקערן דער
 לענדער צור געטטליכען לעה-
 רע אכנעזאנדערט האבען,
 איהרע ווייבער, איהרע זאה-
 גע אונד טעכטער אללע, דיא
 בעגרייפען אונד פערשטעהען
 קאננען

קדמיאל: (א) ואחיהם שבניה
 הודיה קליטא פלאיה חנו:
 (ב) מיכא רחוב חשביה: (ג) זכור
 שרביה שבניה: (ד) הודיה
 בני בנינו: (ה) דיא היפטער
 דעם פאלקעם: פרעש, דער
 שטאטטהאלטער מיאב'ס,
 עילם, זחוא, בני, (ז) בני,
 עוגר, כבי, (ח) אדניה, בני,
 עדין, (ט) אטר, חוקיה,
 עוזר, (י) הידיה, השם,
 בצי, (יא) חריף, ענחות, ניבי,
 (יב) מגפיעש, משלם, חויר,
 (יג) משיובאל, צדוק, ידוע,
 (יד) פלטיה, חנו, עניה,
 (טו) הושע, חנניה, חשוב,
 (טז) הלוחש, פלחא, שויבק,
 (יז) רחום, חשכנה, מעשיה,
 (יח) אחיה, חנו, ענו, (יט) מלך,
 חרם, בענה, (כ) אונד דיא
 איבריגען דעם פאלקעם, דער
 פריעסטער, לעוויטטען, טהאר-
 ווערטער אונד זענגער, דיא
 אונטערנעבענען אונד אללע,
 דיא זיך פאן דען פאלקערן דער
 לענדער צור געטטליכען לעה-
 רע אכנעזאנדערט האבען,
 איהרע ווייבער, איהרע זאה-
 גע אונד טעכטער אללע, דיא
 בעגרייפען אונד פערשטעהען
 קאננען

יודע

ניבי קרי ר ש י

התראתא שהתירו לו חנמים לשחות יין כסך לפי שהיה משקה למלך: (כט) וכל הנכדל - הם הנגרים שנכדלו מחורת העמים להיות דבוקים ומחוברים אל תורתו של הקב"ה ולשמור מצוותיו: על

ב א ו ר

אם שהיו נוסף ללא ענין או שהיה שמו כך. (כט) נשיהם, לדעמי הענין כל הנכדל מעמי הארצות אל תורת ה' נענין נשיהם וגומר, כלומר שלא נשאו נשים נכריות ולא התחמנו עמהם

תרגום אשכנזי קמא

קאָננטען, (ב) שלאָסען זיך אָן
 איהרע אַנגעזעהענע ברודער
 און, טראָטען אַין אייד אונד
 שוואַר, צו וואַנדעלן נאָך דער
 געטטליכען לעהרע, וועלכע
 דורך משה דען דיענער גאָט=
 טעם געגעבען וואַרדע, אינד
 צו בעאַבאָטען אונד אויסצו=
 איבען אַללע געבאָטע דעם
 עוויגען אינזערעס העררן, זיי=
 גע רעכטע אונד זיינע געזעט=
 צע, (גא) אונד דאָס וויר אונזע=
 רע טעכטער ניכט געבען דען
 פֿעלקערן דעם לאַנדעס, אונד
 איהרע טעכטער ניכט געה=
 מען פֿיר אונזערע זאָהנע;
 (גב) אונד ווען דיא פֿעלקער
 דעם לאַנדעס וואַרען אונד
 אַללערלייא געטריידע אַם
 סאַבבאַטאָטאָגע צו פֿערקויפֿן
 בראָטען, וויר עס פֿאַן איה=
 גען אַם סאַבבאַטאָטאָגע אָדער זאָנסט הייליגען טאָגע ניכט אַכנעהמען, אונד דאָס וויר
 דען

יודע מבין: (ב) מחזיקים על-
 אחיהם אדיריהם ובאים באלה
 ובשבועה ללכת בתורת
 האלהים אשר נתנה ביד משה
 עבד האלהים ולשמור ולעשות
 את כל מצות יהוה אדנינו
 ומשפטיו וחקיו: (גא) ואשר לא-
 נתן בנתינו לעמי הארץ ואת-
 בנתייהם לא נקח לבנינו:
 (גב) ועמי הארץ המביאים את-
 המקחות וכל שבר ביום השבת
 למכור לא נקח מהם בשבת
 וביום קדש ונטש את השנה

השביעית

ר ש י

(ל) על אחיהם. עם אחיהם: אדיריהם. גדולים שנהם: (לג) המקחית. הסמורות: שבר.
 תבואה כמו בשבר אשר הם שונאים (בראשית מ"ז): וביום קדש. של י"ט: ונטש את השנה
 השביעית

ב א ו ר

עמהם. כל יודע מבין, שעורו יודע ומבין כלומר אם שהיה יודע מעלמו מעניני האמונה
 או שהבין עתה מה שנאמר לו מתורת משה. (ל) מחזיקים על אחיהם, אם גם לא באו על
 החתום, גם המה קימו וקבלו עליהם עם אחיהם אדיריהם לקים את דברי הכרית הזאת
 והוא ללכת בתורת אלהים וגומר ואשר לא נתן וגומר, כי זה היה בספר הכרית אשר חתמו
 הראשים. (לא) ואשר, הנה הרים מכל מלות ה' אך שלש מלות, והם איסור התחנות,
 ושביעת שבת ושמיטה, כי בעון החתון היו אשמים בנוכר בעזרא, ועל השביעית הזהירם, לפי
 שנבר ראם מן ההפסד אשר יגיע אל האומה אם יגוש איש את אחיו והוא אין לאל ידו
 לשלם נשיו, בנוכר לעיל (פרשה ה') ונפרט לדעת הראב"ע שאמר שם (פסוק ה') וזו בשנת
 השמיטה על כן לעקו העם וכו' ע"ש, ולזה לא הזכיר שמיטת הקרקע כאשר נבאר, רק שמיטת
 כספים, וגם על השנת באו כבדית חדשה כי מלמד שהוא מן האמונה הנה גם קבלו עליהם
 דבר שלא נזכר בתורה, ורק מפי הקבלה נודע לנו, והוא איסור מקח וממכר בשבת.
 (לב) המקחות, שם דבר מן לקח נטעם ממכר (ראב"ע). וכל שבר, תבואה כלומר שלא
 לבד שאסור לנו לקחת מיד בני נכר בשנת שים סמורה, אבל גם שבר רעבון אסור לקנות
 בשבת. וביום קדש, אף ביום טוב אסור לנו לעשות מקח וממכר אכילו בדברים שהם אוכל
 נפש. ונטש, אין זה אזכרה שלא לעבוד בשביעית במרישה וזריעה רק שלא לאסוף את
 תבואתה

דעו ערטרען דעם זיעבענטען יאהרעם אונד יעדעס דארלע- העו ערליעסען. (לג) וויר לעג- טען אונז בעזאנדערע געבאטע אויף, דאס עם אונזערע פפליכט זיין, יעהרליך דען דריטטען טהייל איינעם שקלים צום דיענסטע אונזע- רעם גאטטעסהויזעס צושפענ- דען, (לד) פיר דיא שויאכרא- דע, פיר דיא טעגליכען שפיוע אונד גאנצאפפער, פיר דיא דער סאכבאטהע, נייאמאנדע אונד פעסטטאגע, פיר דאז איבריגע הייליגע, פיר דיא זינדאפפער צור פער- זאהנונג ישראל'ס אונד פיר יע- דע אנדערע פערריכטונג אין אונזערעם גאטטעסהויזע. (לה) אויך ווארפען וויר לאזע

השביעית ומשא כל-יד: (לג) והעמדנו עלינו מצות לתת עלינו שלישית השקל בשנה לעבדת בית אלהינו: (לד) ללחם המערכת ומנתת התמיד ולעולת התמיד השבתות החדשים למועדים ולקדשים ולחטאות לכפר על-ישראל וכל מלאכת בית-אלהינו: (לה) והגרלות הפלנו על-קרבת העצים הלהנים הלויים והעם להביא לבית אלהינו לבית-אבותינו לעתים מזמנים

שנה

איבער דיא האלצנאכעדער פריעסטער אונד לעוויטטען אונד דעם פאלקעס, אום זיא צו אונזערעם גאטטעסהויזע נאך אונזערען שטאממהיזערן צו בעשטימטען צייטען, יאהר פיר

(1) ווארטליך: פיר דעז געטיכטעטע ברוד.

ר ש י

השביעית. כעניין שנאמר ובשביעית חשטונה ונטשתה (שמות כ"ג): ומשא כל יד. השמטת מליה בשביעית: (לד) וכל מלאכת בית אלהינו. לעשות מן הכסף: (לה) הפלנו. כמה יביא כל אחד: קרבן העלים. מקרובת של עלי המערכה למזבח: לבית אבותינו. שהוא בית קדושת

ב א ו ר

תבואתה ולעזוב אותה לעני ולגר וכמו שנאמר ונטשתה ואכלו אביוני עמך (שמות כ"ג י"א). ומשא, הענין ונטוש גם משא כל יד והוא המלוות. (לג) והעמדנו, מלבד שקבלנו עלינו, להקים את כל דברי התורה, העמדנו עלינו עוד מלות חדשות שלא נאמרו בתורה. שלישית השקל, אמר הראב"ע נוסף על מחלית השקל לזורך הענינים הנזכרים ועיין מה שכתבתי בהמעמד בראש פרשת כי משא מענין מחלית השקל. ולדעת ידידי החכם המחנך יהיה שיעור הכתוב כן: שיהיה עלינו, למת שלישית השקל בשנה ונחרגומו. (לד) ולעולת החמיד, מלת עולת מושכת אחרים עמה כי שיעורו לעולת החמיד לעולת השבתות ולעולת המדשים או שחסר במלות השבתות המדשים וי"ו החבור. למועדים, וכן למה שראוי נחג הפכים והנכשים והאלים. ולקדשים, הוא הכלל לכל דבר קדש כמו הנסכים העומר ושתי לחם. ולחטאות, הזביר המטאות כפרו לפי שנאים לכפר, ואולי כוון ביחוד על קרבנות יום הכפורים. (לה) והגרלות, כל ידענו לכוין ה"א הדעת פה ואולי לדעת הראב"ע שאמר שנים חלקים הנהנים והלויים והעם כלומר שגדל האחד עלה לכהנים והלויים והשני ליתר העם, נוגל לפרש כי שיעור הכתוב הוא והגרלות אשר הפלנו היו לכהנים הלויים אחד ולעם אחד, ומה שכתב הראב"ע עוד והענין מפורש בדברי חז"ל ביונתו על עתים מזמנים, כי במסכת חעיות נארו ז"ל מתי הביאו העלים. קרבן, כמו קרבן כי התנועות יתחלפו במ"ש הרד"ק במכלול. לבית אבותינו, עיין פירוט

שָׁנָה בְּשָׁנָה לְבַעַר עַל-מִזְבַּח
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָתוּב בַּתּוֹרָה:
(לו) וּלְהָבִיא אֶת-בְּכוֹרֵי אֲדָמָתָנוּ
וּבְכוֹרֵי כָל-פְּרֵי כָל-עֵץ שָׁנָה
בְּשָׁנָה לְבֵית יְהוָה: (לז) וְאֶת-
בְּכֹרוֹת בְּנֵינוּ וּבְקִמֹתָנוּ בְּכָתוּב
בַּתּוֹרָה וְאֶת-בְּכוֹרֵי בְקָרֵינוּ
וְצֹאֲנֵינוּ לְהָבִיא לְבֵית אֱלֹהֵינוּ
לְכֹהֲנִים הַמְּשֻׁרְתִים בְּבֵית
אֱלֹהֵינוּ: (לח) וְאֶת-רֵאשִׁית
עֲרִיסֹתֵינוּ וְתְרוּמֹתֵינוּ וּפְרֵי כָל-

תרגום אשכנזי קמב
פִּיר יֵאָהֵר, צו כְּרִינְנָעוּ, אום
עם אויף דעם אַלמאַר דעם
עוויגען אונוערעם גאַטטעס צו
כרעננען, וויא עס אין דער
לעהרע געשריעבען איזט.
(לו) אויך דאַס מאַן דיא ערשט-
לינגע אונוערעם ערדרייכט
אונד דיא ערשטלינגע אַללער
בוים פֿריכטע, יֵאָהֵר פֿיר יֵאָהֵר,
אין דאַז הויז דעם עוויגען כְּרִינְנָע-
נע, (לז) אונד מיטדען ערשט-
געבאָרנען אונוערער וְאָהנע
אונד אונוערעם פֿיעהעס, וויא
אין דער לעהרע געשריעבען
שטעהט (פֿערפֿהרע); דיא
ערשטגעבאָרנן אונוערער רינ-
דער אונד אונוערער שאַפֿע אַ-
בער, נאָך אונוערעם גאַטטעס
הויזע צו דען פֿריעסטערן, דיא
אין אונוערעם גאַטטעס הויזע דיא

עץ

נען, כְּרִינְנָע! (לח) אויך דאַס וויר דאַז ערשטע אונוערעם טייגעס, אונוערע העכען) אונד דיא
פֿאַן

(1) דעם געטריידעס.

ר ש י

אבותינו: (לו) ובכורי כל פרי כל עץ. בכורי שלכל פרי צאילן הס מדברי חכמים: (לח) וניא
לכנסים

ב א ו ר

רש"י, וראב"ע אמר פירוש שחכנוהו, ולא זכיתי להבין דבריו שהרי הבית כבר היה בנוי על חלו
והיו בו לשכות כנזכר להלן, ודעת קלח מחכמי העמים שהענין כי הגרלות יהיו לבית האבות
גם זה רחוק, ואולי היה עוד המקום ניכר ששם היחה לשכת העליונים בימי בית ראשון וקרא לו
בית אבותינו כי גם מדר אחד יכונה בית כמו בית משה היין (אסתר ז', ח') לבית משתא
(דניאל ה', י') - (לו) כל פרי כל עץ, עיין רש"י, וראב"ע אמר שהכונה רק על שבעת
המינים שזמנו היו מביאים בכורים, ובכורי אדמתנו פירש עומר ושתי לחם, אולם לא נראין
דבריו כי על עומר ושתי לחם לא יזכה לכל העם יען הכהנים השתדלו להביא אלה מן המקומות
הסמיכים לירושלים, וגם הלשון כל פרי כל עץ אינו מסכים לנאורו, לזה הכונן בדעת רש"י
שהוא מדברי סופרים כי מימות עזרא החטילו להוסיף על מלות ה' כסנה וכנהה -
(לז) ובהמתנו, הס בכורי בהמות טמאות. בכחוב, לעשות במשפט הכתוב בהם, והוא לפדות
בכור אדם בה' סלעים ופטר חמור לפדות בשה או לערפו, ולדעתי לא היו לריבין להביא
כסף פדיון בכורי האדם אל הלשכות כי היה לזה סך מסוים ולכן היה ציד הבעלים למת
אוחו לבהן הקרוב אליו וכאשר אנאר עוד. בכורי בקרינו, אלה היו לריבין להביא אל בית
ה' להקרבה. ראשית עריסתינו, חלה. ופרי כל עץ, פירוש ותומת פרי כל עץ ויטא
שהאזנה

תרגום אשכנזי

נחמיה י

עַץ תִּירוֹשׁ וַיְצַהֲרֵם נְבִיא לְכַהֲנִים
 אֶל-לְשָׁכוֹת בַּיִת-אֱלֹהֵינוּ וּמַעֲשֵׂר
 אֲדָמָתָנוּ לְלוֹיִם וְהֵם הַלְוִיִּם
 הַמַּעֲשֵׂרִים בְּכָל עֲרֵי עִבְדָתָנוּ:
 (לט) וְהָיָה הַכֹּהֵן בֶּן-אֶהֱרֹן עִם-
 הַלְוִיִּם בְּעֵשֶׂר הַלְוִיִּם וְהַלְוִיִּם יַעֲלוּ
 אֶת-מַעֲשֵׂר הַמַּעֲשֵׂר לְבַיִת אֱלֹהֵינוּ
 אֶל-לְשָׁכוֹת לְבֵית הָאוֹצָר:
 (מ) כִּי אֶל-לְשָׁכוֹת יָבִיאוּ בְנֵי-

פֶּאָן אַללען כּוּימֶרִיכְטען פֶּאָן
 כּאָסט אונד אָהל ברינגען
 וואָללען דען פּריעסטערן אין
 דיא צעללען אונזערעס גאָט-
 טעסעהוּזעס, אינד דען צעהני-
 טען אונזערעס ערדרייכֶס דען
 לעוויטטען, אינד דאָס ריעוע
 לעוויטטען דען צעהנטען איינ-
 צוכרינגען האַבען אין אַללען
 שטעדטען, וואָ וויר אַקקער-
 בוּיא האַבען; (לט) דאָס אימ-
 מער איין פּריעסטער איין אַב-
 קעממלינג אהרֹן'ס כּוּיא דען
 לעוויטטען וּוּיא, ווען ריעוע דען
 צעהנטען איינבריינגען, וואָ דיא

לעוויטטען דאָן דען צעהנטען פֶּאָם צעהנטען הינויף ברינגען זאָללען אין אונזער גאָטטעס-
 הוּז, אין דיא צעללען, אים שאַטצעהוּזע; (מ) דען אין דיא צעללען זאָללען דיא זאָהנע
 ישׂאל

ר ש י

לכהנים אל לשכות. כי שם היו רגילים: המעשרים נכל ערי עבודתו. שוטלים מעשרותיהם
 נכל ערי ישראל: (לט) נעשר. לשון נעזר: את מעשר האעשר. שהיו הלויים מעשרים
 מעשר מן המעשר ומביאים אותו לכהנים שלא היו עוזבים את בית המקדש:
 אחד

ב א ו ר

שהמלכה הזאת היתה רק ליושני ירושלים כי רחוק הוא שהיו האכונים בקלה הגבול מוכרחים
 להביא חלותיהם אל הלשכה במקדש, ונכון הוא לדעתי כי לפיכך החקין להביא חלות
 והתרומות אל הלשכה שם יחלקו הכהנים ולא שיתנו הנעלים אותם לכל כהן שירצה לפי
 שאין שעור קבוע מן התורה לחלם ולתרומה, והיו מפרישים רק דבר מועט, לזה תיקן להביא
 אל הלשכות למען יתביישו זה מזה, וגם מהעומדים שם על הפקודה, אבל יתר מתנות כהונה
 כמו חזה ושוק ופדיון בבור (כאשר אמרנו) שהוא דבר קבוע לא הושרך. ומה שמעשר מן
 המעשר הובא ג"כ בית ה' יראה לי לפי שהלויים היו מורים היתר לעצמם באמרם הלאו גם
 אנחנו עומדים בבית ה', לשרת בקדש כאחינו הכהנים, והעד לזה כי לזה שיהיה הכהן עם
 הלוי אם יקח המעשר במבואר בפסוק הנא. והנה לא הזכיר ראשית הגז, כי אין זה דבר
 הנלטרך להחיות נפש אדם, ולכן הניח בזה הדבר על דין התורה שיתן למי שירצה.
 הפעשרים, לדעת הרד"ק נשרש עשר, הפעל עשר נקל יורה על לקיחת המעשר כמו לאכנס
 יעשר (ש"א ח' י"ז) ובפיעל והפעיל יורה על נתינת המעשר כמו עשר אעשרנו לך (בראשית
 כ"ח, ל"ב) בפיעל לעשר את כל מעשר (דברים כ"ו י"ב) הוא הכנד הנוסף והביא גם נעשר
 הלויים בפסוק הנא ומשפטם להעשיר בהעשיר וא"כ תהיה גם הכונה הלויים המעשרים שיתנו
 מעשר מן המעשר אבל לא יתקשר לזה הפסוק היטיב, ולכן הנכון כי עשר נקל נאמר רק
 על תביעת המעשר ולא על הפרשתו (מיט דען לעהנטען בעלעגען) כמו שפירש המכס געזע-
 ניוס, ובפיעל והפעיל הוראתו על הפרשת המעשר אם שהוא פרש המעשר בעלמו או שיסובב
 שאמר יפרישו ובהנה עשר אעשרנו הענין שהוא בעלמו יתן המעשרות, הלויים המעשרים כאן,
 וכן נעשר הלויים להלן הוא יוכא לשלישי שהם יחזרו על הגרנות לעורר הנעלים למת המעשר-
 בכל ערי עבדתו, נכל מקום שיש לנו עבודת השדה (רש"ד).

ישראל ובני הלוי את-חרומת
הדיגן התירוש והיצהר ושם כלי
המקדש והכהנים המשרתים
והשוערים והמשררים וקאנעזב
את-בית אלהינו:

יא (א) וישבו שרי-העם בירושלם
ושאר העם הפילו גרלות
להביא אחד מן-העשרה לשבת
בירושלם עיר הקדש ותשע
הידות בערים: (ב) ויברכו העם
לכל האנשים המתנדבים לשבת
בירושלם: (ג) ואלה ראשי
המדינה אשר ישבו בירושלם
ובערי יהודה ישבו איש-ב-אחוזתו

בעריהם

חרגום אשכנזי קמג

ישראלים אונר דיא וואהנע
לויים דיא העכע פאן געטריי-
דע, מאסט אונר אהל בריי-
גען, אללווא דיא גערעטהע
דעס הייליגטהומס, דיא פרייע-
סטער, דיא דא דיענען, דיא
טהארווערטער אונר דיא זענע-
גער זינד; אונר זא ווערדען
וויר אונער גאטטעס הויז נייע-
מאהלם פערלאסטען.

יא (א) דיא אבערסטען דעס
פאלקעס וואהנטען נון
אין ירושלים, אונר דאז איב-
ריגע פאלק ווארף לאאוע, אום
אימער איינען אום צעהן
איינצוברינגען, אום אין
ירושלים דער הייליגן שטאדט
צו וואהנען, אונר ניין טהיילע
אין דען איבריגען שטערטען,
(ב) אונר דאז פאלק זענגעטע
אללע דיא מענגער, דיא זיך
פרייווילליג צייגעטען, אין
ירושלים צו וואהנען. (ג) פאל-

גענדע זינד דיא היפטער דער לאנדשאפט. דיא אין ירושלים וואהנטען (אין דען איבריגען
שטערטען יהודה'ס אבער וואהנטען יעגליכער אין ווינעם אייגענטהומע, אין איה-
רען

ר ש י

יא (א) אחד מן העשרה. שנישאל למען ישבו בירושלם לשמור העיר: ותשע הידות.
תשעה חלקים שנישאל: (ב) המתנדבים. אשר נדבה רוחם אותם להיות יושבים
בירושלים לשמור העיר מן האויבים: (ג) ואלה ראשי המדינה אשר ישבו בירושלים. הוא
שנאמר

ב א ו ר

(ט) ושם כלי המקדש, לדעמי אין אלה כלי שרת רק כלים ללווי הקדשים אשר יביאו בני ישראל.
והכהנים, והם יהיו פקודים על האויר. ולא נעזוב, כלל שאמר הפרט (רש"ד ועיין פירוש רש"י).
יא (א) וישבו, אחרי אשר הבין את בית ה', ותיקן אותו בכל עניניו, כפי אשר השיגה
ידו שם עתה מגמת פניו לפאר ולרומם גם העיר הקדש לכל תהיה עוד שנולה
וגלמודה, וישבו הכהנים אל גבולה, ולזה הפילו הגורלות ובחרו בחלק העשירי לשבת בירושלים
כאלו יקח ה' מתנות מבני אדם ויהיה העשירי קדש לה' לשכון בהר קדשו ע"ד המעשרות
מתבואת הארץ ומן הנאן. (ב) לכל האנשים המתנדבים, אשר לא עליהם עלה הגורל,
והם מחפץ לנס נחמו לשבת פה, ובודאי ללדקה תחשב זאת להם כי עוד לא היו הכהנים
בנוים כנוצר לעיל (פרשה ז' ד' ועיין מה שכתבנו שם בנאור). (ג) ואלה, הנזכרים לקמן
כמ"ש רש"י. ובערי יהודה, כלומר חבל יחד העם היו יושבים בערי יהודה בנאמר לקמן
פסוק כ"ה עד סוף הפרשה ולא הוזכר כאן ערי בנימן שגם ישנו בעריהם כמוזכר שם לפי
שיהודה